

Årsplan 2018/2019

Drømmehagen barnehage: Floghaugane 61, 5918 Frekhaug
Drømmehagen gård: Mjåtveitstø 65, 5918 Frekhaug

Administrasjon tlf: 47 97 93 00 / 47 97 93 01

Daglig leder mob: 906 30 815

Faglig leder mob: 905 03 796

Kulturbygger mob: 975 49 693

Facebook: Drømmehagen barnehage

Internettside: www.drommehagenbarnehage.no

Åpningstider: kl 07.00 - 17.00

DAGLIG LEDER HAR ORDET

Hvem er Drømmehagen barnehage?

Hvem ønsker vi å bli?

Hvilken kultur ønsker vi oss i Drømmehagen barnehage?

Disse spørsmålene må alle som jobber i Drømmehagen stille seg og reflektere over.

Vi har 5 kjerneverdier, vi skal være **forskende, lekende, inspirerende, nytenkende og kunnskapsrike.**

Drømmehagen barnehage skal ha ansatte som setter barna først, som respekterer dem og lytter til dem.

Drømmehagen barnehage skal ha de mest motiverte arbeidstakerne som gjør sitt ytterste for å jobbe etter våre kjerneverdier.

I år vil vi ledere sette sterkere krav til at barna får den oppfølging og utvikling vi ønsker at de skal få.

Vi vil sette krav til at barnehagen etter hvert vil framstå estetisk, ryddig og spennende for alle våre barn og foreldre.

Vi regner med at dere alle er innstilt på å gjøre en god jobb! 😊

Lykke til med arbeidet! 😊

OM OSS

Drømmehagen barnehage har nå vært i drift siden august 2013. Vi er en ung organisasjon som har fått gode erfaringer som kan brukes videre i vår pedagogiske virksomhet. Våre satsingsområder er som kjent natur og friluftsliv, kombinert med filosofien fra barnehagene i Reggio Emilia i nord Italia. Vi er også opptatt av å gi barna næringsrik og sunn kost i barnehagen, noe som vi håper danner grunnlaget for deres valg av matvarer senere i livet.

Erfaringene våre sier noe om hva som skal til for å oppnå trivsel, trygghet og utvikling i barnehagen. Vi vektlegger fokus på kvaliteten i voksenrollen som har stor betydning for barnas trivsel og utvikling. Erfaringene viser også at barna trives godt ute på turene, blir mindre syke og får bedre motorikk av å bevege seg i ulendt terreng.

Sommeren 2016 kjøpte vi en nydelig gård på 147 mål like i nærheten. Dette gjorde vi for å øke kvaliteten og opplevelsene i barnas uterom. Planen vår er å flytte deler av barnehagedriften til gården, ved at en eller to rene friluftsavdelinger får permanent oppholdssted der. På gården har vi mange muligheter, vi har løe, våningshus, hønsehus og nøst. Vi har fått laget gapahuk, satt opp lavvo og laget flere fine leir- og aktivitetsplasser. I tillegg har vi fire brune høner som er tamme og som barna koser med, og som gir oss egg hver neste dag.

Her vil barna få unike muligheter til førstehåndskunnskap i naturen samtidig som rammeplan for barnehagers fagområder vil bli ivarettatt.

For tre år siden startet Drømmehagen barnehage et prosjekt om lederrollen i barnehagen. Vi er opptatt av å få et samstemt lederteam, da forskning viser at dette er viktig i arbeidet for å oppnå god kvalitet for barna.

Barnehagen skal være en lærende organisasjon. Vi skal vise evne til kontinuerlig refleksjon slik at vi kan bli bedre og bedre. Vi må reflektere over hvorvidt de målene som settes og veivalgene som gjøres, er riktige for det enkelte barn, barnegruppa, foreldrene og personalet. Dette er ledernes oppgave å dele med personalet og få til. Dette prosjektet jobber vi fortsatt kontinuerlig med.

Vår personalgruppe teller nå litt over 36 årsverk + 1 lærling i full stilling. I år er Tina Landsvik, Maria Elena Nesheim og Maria Hetlebakke gått ut i fødselspermisjon. Personalgruppen har en kompetanseplattform som Drømmehagen barnehage gjør god nytte av. Vi har full dekning av førskolelærere, som fra nå av har tittelen, barnehagelærere. Barnehagen er også praksisbarnehage for NLA, og vi får mye ny inspirasjon og kunnskap fra studentene som er i praksis her.

Vi skal sikre påfyll av kunnskap om satsingsområdene våre med jevne mellomrom, og vi har jevnlig medarbeider- og brukerundersøkelser.

Vi har daglig leder, faglig leder, kulturbygger og kokk i staben vår også. Som daglig leder og faglig leder nyter vi godt av et konstruktivt samarbeid med en kvalifisert og positiv personalgruppe.

Vi vektlegger et godt samarbeid med foreldre/foresatte, og er åpne for en dialog der det er behov. Foresatte og personalet har felles interesser. Barnet skal trives og ha en positiv utvikling. Sammen med barnets hjem ønsker vi å skape en god hverdag med spennende aktiviteter og tilrettelagte utfordringer for det enkelte barn. Vi ønsker å gi barna den basiskunnskap de har behov for når de skal inn i skolen. Her håper vi på en god dialog med et aktivt og interessert foreldreutvalg (FAU) og skolene.

Velkommen til nytt barnehageår i Drømmehagen barnehage!

Drømmehagen barnehage ønsker gjennom denne årsplanen/ virksomhetsplanen å vise noe av innholdet i barnehagen, hvilke mål vi setter oss og hvordan vi sammen skal arbeide for å nå disse målene. Årsplanen er først og fremst en plan og en fagbok til personalet, og skal brukes som et arbeidsredskap. I tillegg skal det være en hjelp til å nå de målene vi har satt oss. Den kan også være god informasjon til foreldre og andre interesserte om de planer, mål og arbeidsoppgaver vi har i barnehagen.

Heftet er utformet som en presentasjon av barnehagen. I årsplanen skal det bare gjøres nødvendige rettelser for hvert år, så som skiftende satsingsområder, fokusområder etc.

ET BARN HAR HUNDRE SPRÅK

Av Loris Malaguzzi

Et barn har hundre språk
men frarøves nittini.
Skolen og kulturen skiller hodet fra kroppen.
De tvinger en til å tenke uten kropp
og handle uten hode.
Leken og arbeidet,
virkeligheten og fantasien,
vitenskapen og fantasteriet,
det indre og det ytre,
gjøres til hverandres motsetninger.

Man ber barn:

Å tenke uten hender,

Å handle uten hode,

Å lytte men ikke tale,

å begripe uten glede i å henføres og overraskes
annet enn til påske og jul.

Man ber dem:

Å bare oppdage den verden som allerede fins,
og av alle hundre språk frarøver man dem nittini....

Innhold:

Om oss	03
Et barn har hundre språk	05
Innhold Mer om årsplanen	06
Litt om de voksne i Drømmehagen barnehage	07
Barnehagens lovverk, styringsdokumenter, planer.	08
Barnehagens mål og visjon	12
Vennskap i barnehagen	14
Problemløsning gjennom samarbeid	16
Satsingsområder.	17
Hvordan ønsker vi å praktisere fagområdene og satsingsområdene?	22
Barns medvirkning	23
Danning gjennom omsorg, lek og læring	24
Lek	25
Barnehagen som kulturarena	27
Overgang barnehage – skole	28
Tema for barnehageåret 2018-2019.	29
Observasjon – TRAS –Alle med- språktreningsgrupper	32
Vurdering av arbeidet i barnehagen	33
Kompetanseutvikling hos personalet	37
Lotusark	40
Dokumentasjonstrekanten	41
Kontaktinformasjon	43
Drømmehagen 2.0	44

Drømmehagen 2.0

40

Mer om årsplanen:

Alle barnehager skal ha en årsplan. Denne planen er utgangspunkt for barnehagens innhold gjennom året.

For foreldrene er årsplanen et utgangspunkt for å kunne være med på å påvirke barnehagens innhold. Planen blir derfor alltid drøftet i barnehagens samarbeidsutvalg (SU).

For eier er årsplanen en plan for de målene de vil at personalet skal arbeide mot, og de arbeidsmetoder de skal bruke.

Årsplanen gir informasjon om det pedagogiske arbeidet til eier, politikere, kommune, barnehagens samarbeidspartnere og andre interessenter.

Grunnlaget for årsplanen legges gjennom grundige drøftinger i personalet, for å finne Drømmehagen barnehages pedagogiske plattform.

Årsplanen i Drømmehagen barnehage består av en virksomhetsplan og et informasjonshefte for foreldrene.

Litt om de voksne i Drømmehagen barnehage.

Barnehagen eies og drives av Mariann Lønning Soltveit og Fredrik Seliussen. Styringsorganet består av et eierstyre, et samarbeidsutvalg og et foreldreråd. Barnehagen ligger på Mjåtveit i Meland kommune. Den har 8 avdelinger med store og små barn. I tillegg har vi et kjøkken som er hjertet i barnehagen vår. I år har vi 4 småbarnsavdelinger, Lilleputtland, Eventyrland, Lønneberget, Villa Villekulla, og 4 avdelinger for barn over tre år, Fantasia, Soria Moria, Blåfjell, Narnia/Drømmehagen gård.

Vi er 42 ansatte:

1 daglig leder
1 faglig leder
1 adm.medarbeider
1 kulturbygger/vernepleier
1 kokk - avdelingsleder kjøkken
9 avdelings ledere
11 barnehagelærere (2 i permisjon)
7 fagarbeidere (2 i permisjon, 1 sykem.)
17 pedagogiske medarbeidere

Administrasjon:

Daglig leder: Mariann Lønning Soltveit
Faglig leder: Torill Seliussen
Kulturbygger/ vernepleier: Bjørn Knudsen

Ole Morten Sæle, gårds- og vedlikeholdsarbeider.
Adm.medarbeider, Anne Kim Kuhnle

Kjøkkenavdeling:

Silje Enerstvedt Garlid, kokk/ avd. leder

Lilleputtland: 1-2 år

Silje-Irèn Suphammer, avdelingsleder
Ingvild Karoline Børslid, barnehagelærer
Randi Dale, ped. medarbeider
Karin Sagstad Smørdal, ped.medarbeider
Simen Iversen, lærling

Eventyrland 1-2 år

Jeanette Raa Marøy, avdelingsleder
Maya Jakobsen, barnehagelærer
Kristine Straume, fagarbeider
Monika Szyk, ped.medarbeider
Irene Hansen, fagarbeider

Lønneberget 1-2 år

Veronica Karina Mæland, avdelingsleder
Malin Sagstad, barnehagelærer
Anita Solberg, ped.medarbeider
Ruben Walde, ped.medarbeider

Villa Villekulla: 1-2 år

Sandra Nesse, avdelingsleder
Miriam Jakobsen, barnehagelærer
Oddbjørg Sørli, ped.medarbeider
Ken Robin Kønne. Ped. medarbeider

Fantasia: 3-5 år

Ann Merete Kønne, avdelingsleder
Birthe Tellevik, barnehagelærer
Birthe-Helen Rød, ped.medarbeider
Katarzyna Mickuka, ped. medarbeider
Ina Engedal, barnehagelærer

Soria Moria: 3-5 år

Tone Mentzoni avdelingsleder
Jarle Pedersen, barnehagelærer
Linda Berentsen, ped.medarbeider
Kjersti Fagna, fagarbeider
Amelia Ioana Porime, ped.medarbeider
Margun Rongved, ped. medarbeider

Blåfjell: 3-6 år

Linn-Kristin Sagstad, avdelingsleder
NN, barnehagelærer
Amalie Larsen, ped. medarbeider
Camilla Sellevold, ped. medarbeider
Irene Paulsen, ped.medarbeider

Narnia/Drømmehagen gård:3-6 år

Birthe Ann Larsen, avd.leder
Asbjørg Irene Dingen, barnehagelærer
Linn Christin Barstad, ped. medarbeider
Ørjan Hansen, ped. medarbeider

Litt om Barnehagens lovverk, styringsdokumenter og planer.

Drømmehagen barnehage drives etter:

- **Lov om barnehager**, med forskrifter og merknader, forteller oss hva som skal være formålet og innholdet i barnehagen. Den sier: "barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet". Videre sier loven noe om bemanning (antall, pedagogisk personell o.l.), og noe om krav til ute/inne areal for barna.

Barnehageloven § 1:

- Formål: "Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs – og læringsmiljø som er til barns beste. Den skal både være en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud for småbarnsforeldre."
- Loven sier også noe om retten barn og foreldrene har til å medvirke i barnehagen og gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg, litt om eiers og offentlige myndigheters plikter og krav, og den pålegger personalet å utøve taushets- og opplysningsplikt.
- Kort sagt er det denne loven som ligger til grunn for alle barnehager. Se avsnittet om barns medvirkning s.15.
- I Drømmehagen barnehage skal vi jobbe systematisk med det didaktiske arbeidet. Hva og hvorfor gjør vi ting? I faste møter og grupper planlegger vi, diskuterer og evaluerer det pedagogiske arbeidet.

I planleggings- og vurderingsarbeidet, sikrer vi også at barnehagen følger opp det Barnehageloven sier. Se avsnittet om "Vurdering" s 23 i Årsplanen.

Rammeplanen

- Rammeplan for barnehager skisserer 7 fagområder vi skal arbeide med i løpet av barnehageåret. Dette er fagområder vi stadig er innom når vi har emner eller aktiviteter i barnehagen. Rammeplanen er det viktigste pedagogiske arbeidsredskapet vi har, og årsplanen er forankret i denne. Rammeplan for innholdet og oppgavene til barnehager beskriver arbeidet i barnehagen. Den sier også noe om barnehagens funksjon som samfunnsmandat, rammer for planlegging, gjennomføring og vurdering av virksomheten. Emner og prosjektarbeid skal tilrettelegges slik at det foregår gjennom aktiviteter, lek og sosialt samspill.

Det er fra 01.08.18 vedtatt en pedagognorm og en bemanningsnorm for barnehager. Det skal være en pedagog pr.14 store barn og en pedagog pr. 7 småbarn. Vi må også sikre at der er en voksen pr.6 store barn og en voksen pr. 3 småbarn. I Drømmehagen barnehage har vi alltid hatt disse kvalitetskravene sikret.

Fagområdene er:

- **Kommunikasjon, språk og tekst**

Vårt mål er at barna skal utvikle et godt muntlig språk og evnen til å bruke språket i samspill med andre, samt lære å lytte. Barna skal få utvikle sin begrepsforståelse og bli kjent med forskjellig litteratur, rim og regler. De skal også få kjennskap til ulike medier.

- **Kropp, bevegelse, mat og helse**

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. Barna skal skaffe seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer. De skal få tilberede, prøvesmake og tilbys sunn og variert mat.

- **Kunst, kultur og kreativitet**

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler skaperglede, tar i bruk fantasi og kreativ tenkning. De skal få utvikle sin evne til å bearbeide sine inntrykk, og de skal få mulighet til å uttrykke seg gjennom skapende virksomhet.

- **Natur, miljø og teknologi**

Barna skal oppleve naturen, og undring over naturens mangfoldighet. Få erfaringer med og kunnskaper om dyr og

vekster. Få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen. De skal erfare hvordan teknikk kan brukes i hverdagslivet.

- **Antall, rom og form**

Barnehagen skal bidra til at barna opplever glede over å utforske og leke med tall og former, og at de tilegner seg gode og brukbare matematiske begreper.

- **Etikk, religion og filosofi**

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barn tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier. Vi skal bidra til at barna utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kultur, religion eller livssyn.

- **Nærmiljø og samfunn**

Vi ønsker at barna skal utvikle tillit til egen deltakelse og påvirkning av fellesskapet, at de utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett. De skal oppleve at det tas like mye hensyn til gutter og jenter.

- **Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler**

Forskriften stiller en rekke krav til virksomheter som har tilsyn med og omsorg for barn. Formålet er å bidra til at miljøet fremmer helse, trivsel og gode sosiale- og miljømessige forhold. I tillegg til å forebygge skader og sykdom.

- **Barnehagens årsplan**

Denne.

- **Barnehagens vedtekter**

Vedtektene sier noe om eierforhold, barnehagens opptakskrets,

Informasjon, planer og dokumentasjon

Barnehagen har valgt å bruke dataprogrammet VIGILO. Her finner foreldrene all informasjon fra barnehagen, og de kan selv sende meldinger til barnehagen her. Vi legger ut en ukeplan med oversikt over de faste aktivitetene hver uke. På denne planen er det litt informasjon til foreldrene, samt oversikt over turer, prosjektarbeid og måltider, bursdager etc. Innenfor de faste rammene ønsker vi stor grad av fleksibilitet i innholdet. Det vil si at aktiviteter og turmål kan endres underveis i samråd med barnas ønsker og interesser. Dette gjenspeiler hvordan vi arbeider med barns medvirkning. Innholdet i barnehagen vil bli dokumentert og informasjon gis til foreldre/foresatte på følgende måte:

- Tilbakemelding til alle foreldre/foresatte om dagen til barnet deres gis muntlig eller på skjermen i gangen ved henting hver dag.
- Informasjon om gruppens aktiviteter vises også med bilder på skjerm i garderoben ukentlig. Bilder og tekst fra utvalgte aktiviteter legges ut på foreldrenes/foresattes sider på Vigilo. Bilder og tekst er nøye valgt ut som en del av den pedagogiske dokumentasjonen.
- Ukeplan eller/og månedsbrev med informasjon legges ut på Vigilo.
- Alle foreldre/foresatte får tilbud om samtale to ganger i året, og ved behov.
- Foreldremøter avholdes vår og høst.
- Årsplanen blir sendt ut på epost til alle foreldre/foresatte.
- De foreldre/foresatte som ikke er på internett og ønsker det, kan få tilbud om informasjonen på papir.

BARNEHAGENS MÅL OG VISJON

Våre mål og metoder er forankret i vår visjon og vårt verdisyn. Verdiene er grunnlaget for hvordan vi ønsker at det enkelte barn, foreldre og personalet skal oppleve kulturen og samarbeidsformen i Drømmehagen barnehage.

Vi har jobbet oss frem til noen kjerneverdier som vi ønsker å bli assosiert med og som vi skal arbeide etter sammen med barna i Drømmehagen:

Forskende

Lekende

Inspirerende

Nytenkende

Kunnskapsrike

FLINK

Vi voksne skal være forskende i vårt arbeid sammen med barna. Vi skal være lekende og inspirerende og våge å tenke «ut av boksen» i planleggingen av det pedagogiske arbeidet. Videre skal vi til enhver tid holde oss faglig oppdatert, tilegne oss ny kunnskap og sette oss i relasjon til det tema eller emnet som vi skal jobbe med.

Mål

«Drømmehagen barnehage skal gjennom lek skape kreativ læring»

Visjon

«Første steg til å nå dine drømmer»

Vi ønsker at Drømmehagen barnehage skal være et spennende sted hvor barn gleder seg å komme til. Et sted som lever og fylles av spenning, latter og hygge. Vi ønsker oss en barnehage der lek, fantasi og drømmer får utfolde seg hånd i hånd med utforsking, eksperimentering og læring. En drøm full av eventyr, undring, drama, sang, musikk og fortelling.

Vi voksne skal være engasjerte og trygge på oss selv. Vi skal være nærværende, våge å spille på følelser og uttrykke oss på ulike "språk". Voksne som har omsorg og empati, som er gode modeller, og som kan være med å vise vei mot utvikling og modning.

Vi tror at ved å lære å tenke kreativt, samarbeide med andre, og være i stand til å løse problemstillinger, gir barna de beste forutsetninger for å oppnå sine fremtidsdrømmer.

De voksne i Drømmehagen barnehage SKAL:

- Legge til rette for at barna får mulighet til å uttrykke seg gjennom alle sine "100 språk".
- Åpne for at barna får kjennskap til naturen, får utforske og lære dyr, fugler, småkryp, planter, fisk og sjødyr å kjenne.
- Se til at barna får oppleve et aktivt og fritt friluftsliv med lek og læring i fokus.
- Tilrettelegge for at barna får kjennskap til så mange materialer, teknikker og uttrykksformer som mulig. Dette skal skje i et utfordrende miljø.
- Se til at barna får anledning til å finne fram til kunnskapen selv; altså, hvordan de lærer å lære.
- Gi barna matglede, gi de mulighet til å få kjennskap til råvarer, smake på og ta del i matlaging.
- Være aktivt lyttende, tilstedeværende voksne med evne til å lære om hvordan barn tenker og lærer. Vise vilje til å hjelpe dem på ferden for å tilegne seg ny kunnskap uten å gi dem alle svar på forhånd.
- Sørge for et demokratisk miljø, der barn får sosial kompetanse ved frihet til å uttrykke seg, samarbeide og medvirke.

VENNSKAP I BARNEHAGEN

Vennskap er viktig for barn i alle aldre

Å være venner er å møtes i et forhold hvor den enkelte opplever seg som godtatt og verdsatt for akkurat den han eller hun er. Også de yngste barna har sterke vennsapsrelasjoner, og mange barn gir uttrykk for at det beste ved barnehagen er å få møte andre barn og leke med vennene sine. Vennskap bidrar til en følelse av deltakelse og fellesskap som igjen bidrar til positiv selvfølelse. Å tilhøre en gruppe gir barn trygghet og sosial tilknytning. Opplevelser sammen med andre barn kan være veien inn i nye vennskap.

Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiseringprosessen og en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling. I Drømmehagen barnehage skal vi legge til rette for godt vennskap mellom barna. De skal få oppmuntring og ros når de gjør noe positivt for eller med andre. Dette styrker deres identitet og opplevelse av dem selv. Jenter og gutter skal være med på de samme aktivitetene, og vi skal legge til rette for oppgaver, bøker og lek som fremmer likestilling. Dette motvirker mobbing, og er en av våre måter å motarbeide dette. Vi skal ha dramalek, sanger og eventyr om emnet. Dette kombineres godt med prosjekter mot mobbing.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing. Når erting foregår over tid, er rettet mot det samme barnet og det er en systematikk i ertingen, så har ertingen gått over til å bli mobbing. Forskning viser at skjult og åpenlys mobbing er et vesentlig problem i barnehagen (et av ti barn). Det er stor sannsynlighet for at et barn som blir mobbet i barnehagen, også vil bli mobbet i barneskolen og ungdomsskolen. Derfor er det viktig at vi klarer å fange dette opp, og å gjøre noe med det i barnehagen. De voksne i barnehagen må arbeide aktivt for å styrke hvert barns sosiale kompetanse.

Alle barnehagene i Meland kommune har skrevet under et manifest mot mobbing. De ansatte i barnehagen er da forpliktet til å arbeide for et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø, med nulltoleranse for mobbing. Vårt mål med dette arbeidet er at barn skal oppleve trygghet, inkludering og vennskap. Hver høst har barnehagene et vennsapsprosjekt. Her jobber de ulike barnehagene med å fokusere på vennskap mellom barn, og mellom barn og voksne. Det innleder arbeidet for hele året, og sent på høsten lager vi til en utstilling av barnas arbeider på kommunehuset. I barnehagen arbeider vi hver uke med sosial kompetanse, der vi bruker ulike program, for eksempel «Hjerteprogrammet», «Du og jeg og vi to» og lignende som hjelpemidler i samlingsstunder og aktiviteter.

Alle de voksne er modeller for barna. Vi må arbeide med voksenrollen, vi må bevisstgjøre og opparbeide ferdigheter i forhold til å være varme og grensesettende voksne. Vi skal være tilstedeværende, vi skal observere, og sette inn tiltak der det behøves. Det er også viktig å oppfordre foreldrene til å samarbeide med oss om dette. Vi må oppfordre dem til å være gode rollemodeller, hilse på hverandre og barna når de møtes, og snakke positivt om andre barn og voksne.

Plan:

Tidspunkt	Dette skal vi
Fra september 2018	De voksne skal systematisk jobbe med leken. Lage til lekegrupper og observere at barna har noen å leke med.
Høst/vår 2018/2019	Sette av en tid på hvert avdelingsmøte og avdelingsledermøte til praksisfortelling, spørsmål og evaluering. Arbeide kontinuerlig med aktiviteter som fremmer sosial kompetanse og vennskap mellom barna. Ha jevnlig «vennskaps-temamøter» med barna.
Vår 2019	Foreldremøte med informasjon om viktigheten av temaet vennskap og Inkludering. Invitere foreldre til å komme med gode innspill og ideer til aktivitetspark og felles turer/ aktiviteter på gården vår. Ved samarbeid med foreldre og barn vil de få følelsen av eierskap og å «høre sammen».

PROBLEMLØSNING GJENNOM SAMARBEID

Professoren Ross Greene er verdenskjent for å ha utviklet metoden «problemløsning gjennom samarbeid». I over 30 år har han jobbet med barn og unge med utfordringer, og har fått solid kunnskap om disse barna, og det de sliter med. Et åpent sinn er en forutsetning for denne arbeidsmetoden. Det er også en forutsetning at personalet tilegner seg kunnskap om at vanskelig adferd som raseriutbrudd, impulsivitet og oppmerksomhetssøkende adferd er langt mer sammensatt enn det man tidligere har trodd. Slik adferd kan oppstå av mange forskjellige grunner, og er ofte ikke et resultat av dårlig oppdragelse. Ofte mangler barn ferdigheter og sosial kompetanse på ulike områder, og da er det vår viktige oppgave å hjelpe dem til å lære seg disse ferdighetene.

Greene presenterer ulike veier og metoder for hvordan vi kan bidra til at barnet får trent opp evne til fleksibilitet, frustrasjonstoleranse, kommunikasjon, samarbeid og problemløsning. Ved å studere disse, og trene, blir begge parter bedre til å håndtere konflikter. Greene mener at man bør tenke proaktivt slik at man lettere kan unngå årsaker til aggressive utbrudd eller vanskelige situasjoner. Vi har kjøpt bøkene til Ross Greene, og har introdusert metoden til avdelingslederne. Denne metoden skal implementeres til alle på avdelingene og jobbes aktivt med. Vi har nå også hatt kurs i metoden, og vi skal arbeide videre med å gjøre personalet til gode hjelpere og samarbeidspartnere for de barna som trenger hjelp.

SATSINGSOMRÅDER

REGGIO EMILIA FILOSOFIEN

Arbeidet i Drømmehagen barnehage skal være inspirert av en filosofi som oppsto i Italia, nærmere bestemt i byen Reggio Emilia tiden etter 2. verdenskrig. Den vektlegger barns sanseopplevelser, og deres todimensjonale bildeforming. Grunntanken her er hvert barns iboende egenskaper og talent. Billedspråket blir et arbeidsredskap til å oppleve, undersøke og beskrive virkeligheten, samtidig som leken og fantasien får gode vilkår.

Filosofien bygger på et helhetssyn på barn og hvordan barn lærer. Barn har fra fødselen en kompetanse som gjør at de hele tiden eksperimenterer, forsker og undersøker ting. De har en indremotivert lyst til å lære og å tilegne seg kunnskap.

De voksne skal legge materialer og aktiviteter til rette for at barna skal få mulighet til å tilegne seg nye opplevelser, nye måter å leke på og ny kunnskap. De voksne (pedagogene) må være der, støtte barna og inspirere dem. Rikt og tilgjengelig materiale vil inspirere til kunstneriske uttrykk. Jo flere materialer av ulik kvalitet barna har til rådighet, dess bedre blir de til å fortolke og fantasere.

På gården har vi vårt eget «Remidasenter» der barna har mulighet til å plukke akkurat de materialene de ønsker for å skape sine kunstuttrykk og fantasikreasjoner. (Remida etter resirkulering og sagnkongen MIDAS, som alt han rørte ved ble til gull.)

Veldig kort ønsker vi at:

- Barna skal få mulighet til en allsidig personlighetsutvikling.
- Barnets selvfølelse skal styrkes gjennom medvirkning.
- Barna skal få bruke fantasien sin.
- Barn skal få forske, undersøke, stille spørsmål og skape.
- Barn skal få uttrykke seg med alle sine 100 språk.

Synet på barn

” Barnet ditt er mye mer begavet enn du tror!”

Italieneren Loris Malaguzzi var psykolog og pedagog i Reggio Emilia etter krigen i 1945. Han ble etter hvert barnehagesjef i Reggio Emilia. Han hadde dette synet på barn, og hevdet at barn har hundre språk, men at skolen og samfunnet frarøver dem 99. Med det mente han at barna er rikt utrustet til å uttrykke seg gjennom kroppsspråk, musikk, bevegelse og kunstneriske uttrykk, og ikke bare gjennom verbalt språk. Alt henger sammen i de hundre språkene. Barna bruker kroppen, hendene, fantasien og intellektet for å innhente kunnskaper. Dette må vi hjelpe dem til å bevare!

De voksne i barnehagen sin viktige rolle

Målet for pedagogen (den voksne) er å legge til rette rommene og miljøet slik at barnet opplever at det er på en oppdagelsesreise hele tiden. Barn elsker glitter og stas! De ønsker rom fulle av spennende ting de kan leke med og utforske.

Som voksen i barnehagen skal man hjelpe barna til å oppdage sine egne skjulte evner. Det går ut på at vi sammen med dem utforsker hverdagen omkring oss nøyre, på nært hold og med alle detaljer. Alle de voksne er pedagoger sammen med barna. Vi skal støtte og følge dem i deres tankeprosesser, og passe på at vi ikke overkjører dem med våre meninger. Barna er forskere på et høyt plan. Å lytte og å se barnet, kunne reflektere og forstå hvordan barnet tenker og nærmer seg materialet er viktig!

I leken må de voksne være med å utvikle og lære barna å leke. Barn vet ikke automatisk hvordan man kler på dukker, legger dem i vognen, lager lekemat på komfyren, bygger hus, tårn og broer osv. Her må de voksne vise og være forbilder for barna. Vi må være gode rollemodeller, og vi må sørge for godt og variert lekemateriale.

Barna skal prøve å finne svarene selv, vi skal ikke gi dem våre svar. Om de ikke kommer frem til den konklusjonen vi mener er rett, så la dem få ha sin egen mening, de finner tidsnok den rette. Det er ikke svaret som er viktig i læringsprosessen, det er evnen til stadig å stille spørsmål, være i prosessen, reflektere, å lære hvordan man lærer.

Daglig leder har vært i Reggio Emilia i Italia tre ganger og i Stockholm og Hirtshals for å studere arbeidsmåten i barnehagene der. Flere av medarbeiderne våre har jobbet i Reggio Emilia inspirerte eller friluftsbarnehager tidligere. Høsten 2015 var lederteamet på studietur til Ruseløkka barnehage i Oslo. Denne barnehagen har drevet med Reggio Emilia inspirert arbeid i mange år.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er sammensatt av flere ledd. Den starter med planleggingsfasen, fortsetter med en innledende opplevelse for å få barna inn på tanken. Så kommer barnesamtaler og diskusjon om hva de synes er interessant og viktig. Den voksne observerer og noterer.

Observasjoner av barns arbeid og uttrykk gjør oss bedre i stand til å planlegge og å legge til rette gode lærings situasjoner. Kanskje ny opplevelse eller utflukter kommer nå?

Etterpå er det gjennomføring, observasjon, dokumentasjon av arbeidet med kommentarer, og tilslutt evaluering og veien videre.

Ved å dokumentere det som skjer i prosessen, lærer vi hvordan barn tenker og lærer. Vi voksne må flytte vår oppmerksomhet fra situasjonen til selve prosessen, altså - hva er det som skjer?

Vi voksne må prøve å få større forståelse for hva som foregår mellom barnet og de materialene de arbeider med. Vi må klare å observere og vektlegge det uventede som skjer. Praktisk vil det si at de voksne må være prosessorienterte, de må skrive ned det barna sier og gjør. I tillegg fotografere eller filme underveis. Den dokumentasjonen vi henger på veggene skal si noe om prosessen eller hva barnet tenker når det arbeider.

Men her ser vi ikke hele "underveis"- dokumentasjonen, den som foregår inne i menneskene! Den skjer når vi reflekterer og diskuterer hva vi så. Målet vårt må være å kunne vise mye av dette gjennom den pedagogiske dokumentasjonen.

(Se siste side)

NATUR OG FRILUFTSLIV

- Drømmehagen barnehage skal være en barnehage der natur og friluftsliv blir prioritert.
- Vi skal ta med oss arbeidet med alle fagområdene ut i skogen, og ta med oss opplevelsene tilbake til barnehagen.
- Fysisk utfoldelse og mestring er viktige kvaliteter når det gjelder senere skrive – og leseutvikling..
- Barna skal bli oppmerksomme på alt som rører seg ute, insekter, planter og dyr. De skal lære å ta vare på naturen og det som lever der.
- Barna skal få mulighet til å skaffe seg konkrete erfaringer i naturen, i forhold til temperatur og fuktighet, årstidene, og hvordan dette henger sammen med valg av klær. Vi skal fryse litt, svette litt, ramle litt, få noen risp og vi skal oppleve å bli godt slitne. Alt skal skje innenfor trygge rammer.
- I det trygge ligger det også et moment av å kunne utfordre seg selv, få lov til å klatre så høyt som vi tør mens noen voksne passer på. Slik vil barnet lære seg respekt for naturen.

- De minste barna skal forberedes på å være i naturen. Slik vil de minste få en forsmak på det som venter dem når de kommer på stor avdeling.
- Vi skal inkludere barna i praktisk arbeid med m.a. bruk av redskaper (kniv, øks, sag), fornuftig og sikker bruk av åpen ild, og tilberedning av mat ute i det fri.

Ved å være mye ute i naturen

sammen vet vi at konfliktnivået synker drastisk på grunn av mer plass. Barna utvikler kreativiteten sin fordi det ikke ligger leketøy foran dem, de må være med å skape leken i større grad selv. Vi bruker kroppen i større grad. Det fører til at barna får god appetitt, de blir mer slitne i kroppen enn i hodet – de blir fornøyde barn. De får mye konkret læring gjennom at de tar aktivt del. De ser på nært hold endringene i naturen – førstehånds kunnskap!! Motorisk vil disse barna bli svært godt rustet. De får økt muskelmasse og overskudd som igjen stimulerer hjerneaktiviteten.

Til slutt; det finnes fantastiske muligheter når vi driver barnehage ute i naturen. Det blir en annen opplevelse av barnehage, men ikke dårligere av den grunn.

Drømmehagen gårds- og friluftsbarnehage

1.juli 2016 overtok Drømmehagen barnehage vakre Mjåtveitstø Gård med sine 147 mål og sin fantastiske beliggenhet på

Frekhaug, kun 300 meter fra barnehagen vår. Her vil barna i Drømmehagen barnehage få lære mye om stell av ulike planter og bærbusker, oppleve sjølivet og skattene man finner langs strandlinjen. Barna steller hønene, henter egg og er med på å tilberede egg, frukt og grønnsaker vi henter på gården. I løen vil barna kunne utfolde seg kreativt gjennom ulike formingsaktiviteter og teater. Musikk og dans vil de også få oppleve her. Når det gjelder fysiske utfoldelser ut over det naturen i seg selv har å by på, vil vi lage klatrevegg og egen «Tarzanløype» i skogen. I tillegg til gårdsbygningene og eget nøst, har vi en stor lavvo plassert i Drømmedalen, en på stien opp til Furefjellet og en Gapahuk som også vil bli flittig brukt av alle avdelingene i Drømmehagen. Gården er et nydelig sted der barna kan finne roen i flotte og grønne naturomgivelser, og hvor de vil lære og få oppleve mestring og inntrykk fra mange ulike aktiviteter.

Vi har laget en egen «gårdsgruppe» blant de voksne som lager planer for hva som skal prioriteres av oppgaver på gården. Bærbusker og trær skal beskjæres, det skal sås og plantes, og barna skal selvfølgelig være med.

Kjekt blir det når de senere kan høste poteter, grønnsaker, frukt og bær.

Grønnsaker, bær og frukt dyrker vi til oss selv i Drømmehagen barnehage, barna skal få være med å tilberede og spise det vi høster i naturen. Dette gir helhetlig læring.

På gården har vi i tillegg til lavvoer og gapahuken laget i stand et utekjøkken, spiserom inne, « Remidasenter»/ aktivitetsrom og snekkerbod.

MAT OG ERNÆRING.

I Drømmehagen barnehage har vi kokk. Vi skal sørge for at barna skal få sunne måltider og mat som stort sett er tilberedt fra grunnen av. Barna skal få oppleve hvordan måltidene blir til, og selv få være med på for eksempel innhøsting, fiske og tilberedning av mat. Kokken Silje vil være initiativtaker til dette både inne og ute i skogen. Barna vil få prøve nye smaker som vil gi dem et rikt utvalg av erfaringer når det gjelder mat. Barnehagen er en «Fiskesprell» og en «5 om dagen» barnehage.

Mål

Vi vil jobbe for at måltidene i barnehagen skal oppleves som positive situasjoner både sosialt og emosjonelt. I denne situasjonen vil vi legge til rette for at barna gradvis lærer å mestre det å spise, smøre maten sin osv. I tillegg vil vi lære barna hva som er sunt å spise, og hvorfor. Gjennom måltidet skal vi lære vanlig «skikk og bruk» f.eks. «tak for maten», å vente på tur og å be om å sende mat. Den gode samtalen ved bordet er viktig, så vi tar oss tid til å prate ordentlig sammen med de på samme bordet. Alle skal få tid til å spise seg mette.

Tiltak:

1. Vi vil legge vekt på å ha det koselig ved måltidene.
  2. Vi snakker om hva vi liker å spise, hva som er sunt å spise, og hva som er bra for kroppen når vi spiser det.
  3. De voksne hjelper barna til selv å smøre på maten, og til å mestre mest mulig selv.
  4. Alle rydder etter seg. Barna føler seg som en del av barnehage fellesskapet når alle spiser sammen.
  5. Barna blir introdusert for ulike og nye pålegg og matretter, de voksne og de andre barna er gode modeller når det gjelder å smake.
- Barna skal klare å tilpasse seg normer, regler og ferdigheter i denne sosiale settingen, ut ifra deres alderstrinn og modning.
  - Barna blir bevisst på hva som er bra kost og vi vil hjelpe dem til å få sunne spisevaner.
  - Barna slapper av og føler seg trygge når de spiser.
  - Barn og voksne kan prate sammen under et rolig måltid.

Hvordan ønsker vi å praktisere de ulike fagområdene og satsingsområdene for de ulike alderstrinnene?

I Drømmehagen barnehage arbeider vi sammen med hele barnet. Vi arbeider derfor tverrfaglig. I aktiviteter og prosjekter er vi innom de fleste fagområder og de fleste satsingsområder. Dette er det som er så spennende! Vi har 1-2 åringer, 3 åringer og 4-5 åringer på ulike avdelinger i barnehagen, og aktiviteter og prosjekt må tilpasses de ulike alderstrinn.

Her er noen eksempler på hvordan vi kan kombinere våre satsingsområder med de rammebetingelser, lover og forskrifter vi er underlagt.

Om høsten ønsker vi at de minste barna skal få mange opplevelser ute i naturen. Vi skal også ha turer til bondegård, vi skal lære om dyr, bær og grønnsaker. Barna skal bli oppmerksomme på vær, kjenne vått og tørt osv. Vi vil også la dem bli kjent med datamaskinen, og vise dem både dyr og planter der også.

De voksne må sammen med barna være entusiastiske, forskende og lekende, slik at dette smitter over på barna. Vi må huske på å være tverrfaglige, ta med fagområdene i alle aktiviteter. Vi skal hjelpe barnet til utvikling av alle sine «100 språk.»

For de større barna er naturen en del av hverdagen allerede. Vi vil fortsette med å studere naturen, vi vil gi dem opplevelser og oppmuntre dem til å finne ut av ting de undrer seg over. Herunder er det naturlig å bruke datamaskinen til å finne ut mer om forurensing, klima osv. Vi ønsker kunnskapsrike voksne_ og kunnskapsrike barn. Barna lærer sanger, rim og regler, og vi fokuserer på navnene til barn og voksne. Vi bytter ut bøkene jevnlig, slik at det blir spennende å bli lest for. Språk- og lyttetrening hører også med. Barna på friluftsavdelingen får den samme pedagogiske tilnærming til kunnskap og lek som alle de andre barna.

Eksempler kan være: De største barna skal ha en rikt utrustet «skrivekrok». Her foregår det mye forskning. Lekeskriving, tegning, meldinger og brev blir her sendt mellom barna. Bokstaver og tall kan brukes på lysbordet, og her kan barna sette sammen ord og prøve seg fram.

Vi øver på å ta imot og utføre beskjeder, på å lytte, og barna får god trening i å snakke i en forsamling. Vi øver også på å kommunisere med hverandre på en høflig og god måte, og å vise hverandre at vi bryr oss og vil forstå hverandre. Barn som har vært ute på opplevelser skal få trening i å formidle dette til de andre barna på avdelingen. Dette fremmer og styrker deres identitet og selvfølelse.

I Drømmehagen barnehage er vi også opptatt av å stimulere barnas mange intelligenser. Derfor skal vi lage lekesoner og har spesielle temakasser der barna kan velge ulike aktiviteter som f.eks. byggelek / konstruksjonslek, rollelek, språkstimulering, matematikk, puslespill osv. Vi skal inspirere til forskning og undring på mange plan, og la barnas fantasi få fritt spillerom. Vi skal kartlegge hvert barns sterke sider, og stimulere der det trengs. Barn leker gjerne det de mestrer best, og det skal de få lov til. Vi voksne skal observere dem i lek, og introdusere dem for nye aktiviteter, og for en mer allsidig lek. Vi vil gjøre barna bevisste på deres sterke sider, og la dem bruke disse for å inspirere seg selv og de andre barna til enda mer og ny mestring.

Barns medvirkning

Barnehageloven §3:

“Barn i barnehage har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

Å gi barna medvirkning er ikke det samme som å la barna velge og å bestemme fritt. Medvirkning eller deltaking bygger på ideer om likeverd og respekt for hverandre. Å gi barn medvirkning handler i stor grad om voksnes væremåte i barnehagen. Barna skal bli hørt og få uttrykke sine meninger. De skal få ta del i det praktiske arbeidet i barnehagen hver dag. Barnas valg, barna som tursjefer, barna som «dagens hjelper» er gode eksempler på dette.

Tiltak:

- Barns medvirkning/ deltakelse er avhengig av gode relasjoner mellom voksne og barn. Vi skal være lyttende og tilstede i møte med barna, og jobbe for at alle skal oppleve respekt, trygghet og anerkjennelse.
- Vi skal gi det enkelte barn tid og rom til å uttrykke seg og vise sine følelser gjennom ord, tegning eller kroppsspråk. Vi skal hjelpe barn til å sette ord på egne følelser og opplevelser, tolke barnas kroppsspråk og gi dem bekræftende tilbakemeldinger.
- Vi skal sørge for at alle barn blir sett og hørt hver dag i barnehagen. Dette gjelder både de store og småbarna med sitt kroppsspråk.

- Vi skal gi barna anledning til å finne egne løsninger.
- Vi skal aktivt etterspørre barnas syn, gi dem valgmuligheter og gi dem tilbakemeldinger på avgjørelser som blir tatt.
- Vi skal gjennomføre intervju med 5 åringene hvert år. (De er ekspertene.)

Danning gjennom omsorg, lek og læring

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.» (Barnehageloven)

Omsorg:

Alle barn har rett til å bli møtt med omsorg. Dette er det viktigste i den første tiden barnet er i barnehagen. Barn og foreldre skal bli møtt med glede og entusiasme hver morgen!

- De voksne som jobber i barnehagen har en yrkesetisk forpliktelse til å opptre ansvarsfullt overfor alle barn i barnehagen.
- Vi skal være rollemodeller og vise barna respekt. Dette gjør vi gjennom lydhørhet, nærhet, innlevelse og samspill med barna.
- Omsorgen skal prege alle situasjoner i barnehagehverdagen, og kommer til uttrykk når barna leker og lærer, i stellesituasjoner, måltider og påkledning.
- Omsorgen har en verdi i seg selv, og er nært knyttet til oppdragelse, danning, helse og trygghet, og er svært viktig for at barn skal kunne lære og utvikle seg.
- Gode relasjoner mellom personalet og barna, og mellom barn er en forutsetning for god omsorg og læring.
- Vi skal jobbe for at barn opplever vennskap og får venner de kan begynne på skolen sammen med. Vi må være særlig observante i forhold til barn som går for seg selv.
- Vi vil aktivt motarbeide diskriminering og mobbing, og formidle dette gjennom det vi sier og gjør i det daglige, samt gjennom prosjekter.

- Danning er en prosess der vi voksne leder og veileder neste generasjon, og som skaper holdninger. Danning i barnehagen skal skje i nært samarbeid med barnets familie.
- Vi voksne skal hjelpe barna til å forstå at egne handlinger kan gå utover andre, og at ikke alle handlinger er akseptable. Vi må også vise hva gode handlinger fører til.
- Vi må være nærværende og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling.
- For barn som opplever omsorgssvikt i hjemmet har personalet et særlig ansvar. Disse barna skal få oppleve trygghet og stabilitet i barnehagen.
- Barnehagens verdigrunnlag skal ligge til grunn i oppdragelsen slik at barna får mulighet til å delta aktivt i demokratisk samfunn.

L Lek:

Lek er en viktig del av barndommen, og den er verdifull i seg selv. Gjennom leken fremmes barnas utvikling på alle områder.

Den er lystbetont og indremotivert. Derfor er den så viktig som læringsarena. Leken er på likvis, den gir glede og forberedelse til voksenverden. Leken kan gi orden og spenning. Gjennom leken kan barna bearbeide opplevelser og opptre i andre roller. Gjennom lek kan de utforske og prøve ut nye og ukjente materialer og aktiviteter. Den dyktige voksne kan forvandle hverdagsituasjonene til en morsom kunnskapslek.

Det har tidligere vært en sannhet at småbarn i ett- og toårsalderen ikke har spesielt mye glede av hverandre. I barnehagen leker de ved siden av hverandre, men ikke mye sammen. (Toddler kulturen) Barna trenger først og fremst å knytte seg til en voksen for å føle trygghet og utvikle seg, har småbarnsforskere hevdet. Forsker Gunvor Løkken viser til at dette synet på små barn må endres. Også de yngste barna er sosiale aktører i sine møter med mennesker, og sammen skaper de en lekekultur som er spesifikk for denne aldersgruppen i barnehagen.

Toddlerkultur handler om at barna er i stand til å etablere deres egen lekekultur hvis omgivelsene er tilrettelagt for dette. Det er helt avgjørende for de små barnas fysiske utfoldelse at leken kan utvikles omkring store gjenstander og mye fri gulvplass (eller store uteområder). De voksne må forstå og akseptere barnas tilsynelatende umotiverte ropekonsert og løping frem og tilbake som en avansert form for kommunikasjon. Dessuten krever det voksne som klarer å støvsuge avdelingen for leketøy. Leketøy krever voksenstyrte aktiviteter. Skogen er her en flott arena for disse småbarna.

Leken deles inn i ulike grupper og den følger barnets utvikling. I leken bruker barna all sin fantasi og kreativitet.

- Funksjonslek handler om lek med bevegelse med kroppen.
- Konstruksjonslek handler om bygging, sortering og sammensetning.
- Regellek er styrt av regler og har konkrete mål. Det kan være ulike brettspill eller for eksempel fotball.

- Rollelek handler om å sette seg inn i ulike roller, denne leken er avansert og stiller krav til barnas sosiale kompetanse. Rollelek handler om å lage, forstå og sette seg inn i et system.

Tiltak:

- Leken skal ha en fremtredende plass i barnets liv i barnehagen, fordi barna lærer mest gjennom leken.
- De voksne skal legge til rette for at alle barn skal få delta i lek, og utvikle vennekompetanse.
- Det må legges til rette for rollelek ved utkleddingsklær og variert utstyr og materialer.
- Utelek og uteaktiviteter må tas på alvor, da det er en viktig del av barnekulturen.
- De voksne skal være tilgjengelig for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.
- Der det er lekemateriell må de voksne hjelpe barna til en god og lærerik lek, for eksempel vise dem ulike roller og hvordan man leker med dukker.
- Barn som ikke deltar i lek, holdes utenfor eller ødelegger andres lek, må gis særskilt oppfølging og veiledning. For disse barna må de voksne være nære og aktive, og hjelpe dem inn i en god lek sammen med de andre barna.

Læring:

- Med Rammeplanen er læringsbegrepet kommet sterkere inn i barnehagen. Læring skjer i samspillet mellom voksne og barn, og mellom barn, og i miljøet / rommet. Læring er nært knyttet til omsorg og oppdragelse.
- For at barn skal lære å lære, må de voksne ta barnas nysgjerrighet på alvor. De voksne må støtte barnas vitebegjærighet, legge til rette for lek og læring og undre seg sammen med dem.
- Nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for læringsprosessene.

Tiltak:

- De voksne må gi barna varierte utfordringer slik at de får mange gode erfaringer.
- De voksne må legge mange ulike materialer og aktiviteter til rette for at barna skal få en rik utvikling.
- De voksne må gi barna alders- og modningstilpassede aktiviteter og utfordringer, slik at alle barn opplever mestring.
- De voksne må lytte, spørre åpne spørsmål, ikke gi barna svarene, slik at barna selv kan finne løsninger og svar.

Barnehagen som kulturarena.

“Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.» (Barnehageloven §2)

Tiltak:

- Kultur utvikles i spenning mellom tradisjon og fornyelse. Både lokale og nasjonale kulturverdier må barna bli introdusert for i barnehagens virksomhet.
- Vi skal veksle mellom formidling og barns egen aktivitet, og det skal være en del av barnehagens særpreget.
- Barnehagen skal være åpen for impulser fra den lokale, nasjonale og globale verden.
- Barn skal få mulighet til å uttrykke seg på mange ulike “språk” og kombinere disse i et lekende fellesskap på mange ulike måter.
- I vårt mediasamfunn mottar barna mange inntrykk. De skal få hjelp til å bearbeide sine inntrykk og å reflektere over og sortere informasjonen.
- Barnehagen skal ha personale fra andre kulturer, og som er fremmedspråklige med gode norsk kunnskaper. De skal få fortelle om sin kultur og hvordan for eksempel barnehagen er i deres land.
- Personalet skal være tydelige modeller og være bevisste på eget kulturelt og verdimeessig ståsted.

OVERGANG BARNEHAGE SKOLE

“Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til 1.klasse og eventuelt skolefritidsordning. “(Rammeplan for barnehage Kap.5.1.)

Vi skal ha spesielt fokus på å utvikle barnas sosiale kompetanse. Vi vil jobbe med det å kommunisere, omgås andre på en positiv måte og øke deres evne til å takle problemer og frustrasjon.

Vi skal legge vekt på å styrke fellesskapet hos førskolebarna best mulig i barnehagen, for så å introdusere dem for skolen. Dette gjør vi blant annet gjennom førskolegrupper og turer på tvers av avdelingene.

I vår satte vi sammen en barnehagelærergruppe som utformer et eget opplegg for førskolebarna, slik at vi sikrer at de på alle avdelinger får den samme basiskunnskapen før de går inn i skolen. I førskolegruppene øver barna seg på å gjøre oppgaver av ulik art, f.eks. antall, rom og form, ta ordet, vente på tur, ta imot beskjeder, se andre sitt perspektiv, og fremføre fortellinger etc. for de andre barna. De lærer å skrive navnet sitt, de leker med tall og bokstaver.

Vi har planer om å lage et datarom der det er tilgjengelige PC er og ipader, slik at barna kan få kjennskap til å bruke disse som verktøy til å finne kunnskap om ulike temaer vi er innom. Vi vil her laste ned ulike «apper» og pedagogiske spill de kan øve seg med.

Vi følger også tilrådinger fra Kunnskapsdepartementet. (Juni – 08)

Plan overgang barnehage - skole

TIDSPUNKT	TILTAK	ANSVAR
August siste året før skolestart	Kartlegge barna, hvor mange og hvem som skal til de ulike skolene.	Styrer/ avdelingsledere
September/ tirsdager	Lekegrupper på tvers av avdelingene. Starte førskolegrupper.	Avdelingsledere
Oktober	Starte språkgrupper for de som trenger det.	To barnehagelærere
Desember	Besøk på skolen. Avtal med rektor	Avdelingsledere
Innen februar	Innskriving på skolen	Rektor
Februar	Samarbeidsmøte om barn med spesielle behov.	Rektor / Daglig leder
Vår	Førskolebarna besøker skolen. Ring rektor og avtal tid.	Avdelingsledere/ skole
Mai Dagen før 17.mai	Feiring av barna som skal begynne på skolen. Utdeling av Diplom og permer.	Avdelingsledere/ styrer
Juni, 1. fredag i mnd	Overnatting i barnehagen eller ute i skogen i lavvo.	Avdelingsledere

TEMA for barnehageåret 2018 – 2019

Meland kommuner er blitt en realfagskommune. I den forbindelse skal barnehagen ha realfag som tema med ulike prosjekter. Målet skal være å øke barnas kompetanse på dette området, slik at de står bedre rustet med basiskunnskaper når de går inn i skolen. Det er her viktig at vi trekker temaet inn i hverdagsaktiviteter og andre aktiviteter. Realfag i barnehagen handler om å slippe barna løs.

Slipper du barna til, begynner de automatisk å systematisere. Realfag i barnehagen er ikke farlig. Det er dette vi driver med i barnehagen til daglig. Men vi skal ha en bevissthet rundt det, og det skal være i henhold til rammeplanen. Det er viktig å ikke undervurdere barna og hva de er i stand til. Vi skal sette fram materiell som ikke er tradisjonelle leker og se deres naturlige utforskertrang utfolde seg.

Vi skal bruke naturen. Dette kommer inn som et viktig tema også i år. Særlig er vi glad for prosjektet vi skal ha sammen med lærerhøyskolen. Vi skal virkelig bruke det som er ute. Kjenne hvor godt det er å bruke kroppen skikkelig. Kjenne hvor lett eller tung steinene er, eller sammenlign en kort og en lang pinne. Skrive et tall i sanden og be barna finne like mange kongler eller pinner. Ta med en taustump og finn pinner som er like lange. Og legg pinnene ved siden av hverandre og sammenligne. Det er veldig fint for barna å bli bevisst dette med antall, rom og form. Dette er realfag! Det passer også godt inn i det som er årets tema for oss i barnehagen.

Høsten 2015 startet vi opp med temaet «Mennesket og elementene». Dette er et 4 årig tema, der vi vil ta opp mennesket i relasjon til **vann, jord, luft og ild**. Element betyr grunnstoff eller grunnemne og angir det stoffet, eller de stoffene, som en mener at andre ting er satt sammen av.

Temaet ild kommer som en fortsettelse av temaene vann, jord og luft. Elementene omgir oss, utfordrer oss, inspirerer oss, og gir grunnlag for undring og forskning.

Begrepet ild kan enkelt trekkes inn i mange fagområder. Vi har utarbeidet et felles idè hefte, men hver avdeling kan velge inn og velge bort, alt etter barnas interesser, erfaring, lyst og behov.

Dette er «deres hage». Deres interesse og medvirkning avgjør hvor lenge og hvor omfattende våre valgte prosjekter blir.

Alle elementene griper inn i hverandre, og vi håper at barna vil få opplevelser og grunnleggende kunnskap i disse store temaene.

Prosjektene vil bli tilpasset alder og modningsnivå, men vil likevel ha samme mål. Vi vil også spørre barna, lage tankekart og finne ut hva som interesserer dem. Ut fra interesser og modning vil vi få mange små og store prosjekter som går på samme tid. Noen varer kort, noen varer lenge. Vi må være forberedt, og skaffe materiale til temaene. Her må vi tenke på hvordan vi kan trekke inn alle de andre fagområdene og satsingsområdene våre.

Vi skal lage spennende og inspirerende opplevelser som skal innlede temaet. Barna skal få diskutere og fortelle hverandre og oss hva de syntes var interessant i opplevelsen. De skal medvirke til planleggingen, og komme med forslag. Når noen av barna har vært på utflukter, eller hatt spennende opplevelser, skal de få formidle dette til de andre barna. Her er det viktig å se at turer og opplevelser er fint, men læring foregår først når barna får tid til å bearbeide opplevelsene de har hatt. De må få lov til å ta med seg ting de har samlet hjem til barnehagen, og jobbe videre med det der.

Hovedmål:

- Lære mer om temaet Ild
- Være innom de ulike fagområdene på ulike måter;
Forming, sang, fortelling, drama, dans, matematikk etc
- Bli kjent med eventyr-rim-regler
- Lære seg å lære ved lek og undring.

FLINK

Dette skal vi gjøre på en forskende, lekende, inspirerende, nytenkende og kunnskapsrik måte!

Produktmål:

- Hva kan barn komme til å ønske å lage/ forske på?
- Ønske å vite?
- Hva tror vi?
- Hva trenger vi?

Høst 2018

- Bli kjent – etablere og ta opp igjen relasjoner.
- Evaluere aktiviteter, turer på alle møter.
- Etter hvert oppstart av tema
- Gi barna en opplevelse i forbindelse med temaet ILD
- Pedagogiske små og store prosjekt ut fra barnas interesser og månedsplaner.
- Foreldremøte, gi informasjon om årets tema.

En opplevelse i starten vil sette både voksne og barn i relasjon til temaene avhengig av aldersgruppe. Eks. på småbarnsavdeling: Temaet kan være utgangspunkt for å jobbe med «meg selv og kroppen min».

- Likheter-ulikheter
- Telle for eksempel tær, fingre (matematikk)

- Eventyr-det var en gang (språk, kommunikasjon) alt skjer tre ganger i eventyrene..
- Begreper for eksempel stor, mellom, liten, over, under osv.
- Kulturformidling. Hvor og hvordan bor jeg? Hva gjør vi i familien min? Hva spiser jeg?
- Turer til nærområdet, innlede interesse for temaet.
- Hva er ild, hva kan vi bruke den til?
- Evaluering høst 2018, videre planlegging for våren.

Avdelingslederne planlegger rammer for temaet til våren ut fra barnas interesseområder. Evaluering på alle avdelingsmøter.

Vår 2019

Erfaring viser at temaet kan vise seg ulikt på alle avdelinger, det vil derfor være ønskelig å drive årets tema videre våren 2019.

OBSERVASJON – TRAS – ALLE MED- Språktrening BRAVO

Observasjon

De ansatte skal observere både enkelte barn og barnegruppen kontinuerlig. Dette er viktig med hensyn til vurderinger av barnehagens innhold, og i forhold til å vite om våre metoder og mål samsvarer med våre forventninger. Observasjonene danner grunnlag for å evaluere, endre praksis, innhold og til videre planlegging.

TRAS og ALLE MED

I Drømmehagen barnehage bruker vi observasjonsmateriellet «Alle med» For barn som sliter med språk, kan TRAS (Tidlig Registrering Av Språkvansker) brukes til observasjon og vurdering av det enkelte barn. Skjemaene fylles ut og gjennomgås med foreldrene på foreldresamtalene. Alle observasjoner med TRAS og «Alle Med» skjer etter skriftlig samtykke fra foreldrene, og utføres tidlig for å kunne gå inn og gi barna litt ekstra støtte der det trengs.

Språktreningsgrupper – barn med spesielle behov

Barnehagepersonalet er et kompetent personale som også har ansvar for språktrening. De har bl.a. som oppgave å observere barna, og gi dem som har behov, ekstra språktrening i gruppe, eller oppfølging på andre områder. På denne måten får vi gitt et godt tilbud til fremmedspråklige barn og andre barn som trenger det. I språkgruppene vil barnehagelærerne ta med seg en gruppe språksterke barn, og barn som trenger støtte. Dette for at disse skal ha noe å strekke seg etter, og det blir ekstra stas å få være med. Flere av de ansatte har nå språktreningskurset BRAVO. Vi har fått materiell til dette verktøyet, og flere av avdelingene er i gang og bruker det. Vi skal også bruke tegn til tale og tegnspråk for barn som trenger dette. Både barn og voksne blir kurset på den avdelingen det gjelder.

"Det gror
ikkje mose
på rullande
stein!"

VURDERING AV ARBEIDET I BARNEHAGEN

«Arbeidet til barnehagen skal vurderes, det vil si beskrives, analyseres, tolkes ut fra kriterium i barnehageloven, rammeplanen og eventuelle lokale retningslinjer og planer.» ((Barnehageloven) Arbeidet vi gjør i barnehagen skal vurderes gjennom hele barnehageåret. I dette arbeidet ser vi på de mål vi har satt oss, rammebetingelsene vi har, selve prosessen og det resultatet vi får. For at vurderingsarbeidet skal bli best mulig, ønsker vi at alle impliserte parter skal ta del i dette arbeidet.

Hvordan vurderer vi?

- I samtaler med det enkelte barn (ekspertene) og grupper av barn ved daglige meningsutvekslinger, morgenmøtene, på avdelingsmøter, personalmøter, planleggingsdager /refleksjonsmøter, avdelingsledermøter.
- Vi bruker mye kafedialog på personalmøter og planleggingsdager til å få fram synspunkt og vurderinger fra alle.

- Gjennom vurdering av praksisfortellinger. Alle de voksne skal ha sin bok å notere i, en eller flere praksisfortellinger blir diskutert og vurdert på avdelingsmøter og avdelingsledermøter.
- På foreldremøter.
- På foreldresamtaler, uformelle og formelle samtaler med foreldre for eksempel ved levering og henting.
- På SU møter.
- Brukerundersøkelser (foreldre og personale)
- Vi har også planleggings- og evalueringsskjema som skal brukes ved alle aktiviteter og prosjekter.

Vurderingsmøtene følger året, og skal dokumenteres. På hvert møte skal det være avsatt tid til evaluering og vurdering.

Hvem skal delta i vurderingsarbeidet?

- Faglig leder har det overordnede ansvaret for at det pedagogiske arbeidet i barnehage blir vurdert på en systematisk, planlagt og åpen måte.
- Alle ansatte skal delta i vurderingsarbeidet.
- Barnas erfaringer og synspunkt skal vektlegges i vurderingen.
- Foreldrene er med og vurderer ved å gi tilbakemeldinger og være i dialog med personalet.
- Forelderådet og samarbeidsutvalget har mulighet til å være med i vurderingsprosessen.

Når skal vi drive vurderingsarbeidet vårt?

(Egen plan) Dette er en fast bolk på hvert planleggingsmøte.

- Pedagogisk ledermøte hver torsdag, 1,5 timer.
- Pedagogisk planmøte hver 4. torsdag i måneden, 3 timer.
- Avdelingsmøter hver uke –1 time.
- Planleggingsdager, 5 dager pr. år
- Personalmøter hver 6.uke, 2 eller 3 timer
- Statusamtaler hver 8. uke mellom avdelingsleder og daglig leder.
- Veiledningsmøte med barnehagelærere annen hver uke, sammen med faglig leder, 1 time.

- Dialogmøter med tillitsvalgte, verneombud og daglig leder hver 6. uke, 1 time.
- Foreldremøter vår og høst.
- Foreldresamtaler vår og høst.
- Foreldreundersøkelser og medarbeiderundersøkelser annen hvert år.

Vi har egne skjema der personalet skal evaluere / vurdere hvert prosjekt eller aktivitet.

Resultatet av disse vurderingene og refleksjonene gir oss mulighet til å justere/endre arbeidet underveis. Noe som igjen gir grunnlag for videre planlegging. Vi dokumenterer hverdagen vår og barnas, og legger til rette for at det finnes refleksjonsarenaer for barna. Mye av denne dokumentasjonen ligger i bunnen for videre planlegging og refleksjonsarbeid = pedagogisk dokumentasjon (jfr. Lotusark, kafedialog og dokumentasjonstrekanten).

**“ Me gjer
det me
seier!”**

Vurdering av årsplan:

Barnehagens årsplan følger barnehageåret. Den blir vurdert gjennom hele året. Alle pedagogiske ledere vurderer/redigerer/skriver sin del, som så blir diskutert og vurdert på møtene våre. Deretter blir den skrevet om, vi tilføyer eller sletter avsnitt, og legger til nytt tema. Før den endelige årsplanen sendes til kommunen og leveres ut, skal den godkjennes av SU. Vi arbeider etter styringsdokumentene hvert år, og ønsker ikke å endre hele årsplanen, men tilfører bare nye temaer/planer og prosjekt.

I år har årsplaner vært grundig gjennomarbeidet av lederteamet vårt, vi har arbeidet med den på avdelingsmøter og planleggingsmøter.

KOMPETANSEUTVIKLING FOR PERSONALET

«Barnehagen skal være en lærende organisasjon som skal være i stand til å møte nye krav og utfordringer, og som skal drive med kontinuerlig kvalitetsutvikling. Dette krever en stadig utvikling av kompetansen til alle grupper av ansatte i barnehagene. Alle ansatte er i kontakt med barna. Det er derfor viktig at alle ansatte har kunnskap om barn, barndom og barnehagens samfunnsmandat.» (Rammeplanen)

Barnehageloven har fastsatt krav til formell kompetanse for styrere og pedagogiske ledere i barnehagen (jf. 4.1.1. Lov om barnehager). Loven har ikke fastsatt krav til formell kompetanse for andre ansatte i barnehagen, men fastsetter at bemanningen må være tilstrekkelig for å kunne drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i tråd med kravene i loven og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

(jf.St.meld.nr.41) I medarbeidersamtaler kan personalet ytre ønsker om kurs, og vi vil prøve å etterkomme ønsker så godt som mulig. Vi skal jobbe på alle fellesmøter med å utvikle organisasjonen vår, med mål om å bli en barnehage med best mulig kvalitet på alle plan. Ved å måtte sette seg grundig inn i Lov om barnehager, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, Årsplan og Progresjonsplanene våre, bidrar det også til at hele personalet får en økt kompetanse på arbeidet i barnehagen.

Barnehager og andre fagutøvere ønsker ofte tettere bånd mellom akademia og praksisfeltet. Drømmehagen har i flere år vært praksisbarnehage for Høgskolen Norsk Lærerakademi (NLA). Vi har også ønsket oss et tettere samarbeid utover dette og har en tid hatt uformelle samtaler med utdanningsinstitusjonen. Drømmehagen barnehage er stolt

og glad for å kunne fortelle at vi nå er i drøftinger med Høgskolen NLA i Bergen om et forskningssamarbeid. Prosjektet har fått tittelen «Robuste barn og erfarne voksne». Dette samarbeidet vil gi oss svært gode muligheter til å videreutvikle barnehagens faglige innhold og øke den faglige kompetansen hos alle ansatte. Vi vil spesielt se på områder som kan gi barn økt livsmestring og som potensielt vil styrke barns fysiske og psykiske helse i et kort og langt perspektiv. Forskning har vist at barn som har et positivt mestringsforhold til natur og dyr har gode resultater på måling gjort både på barns fysikk og opplevde selvbilde.

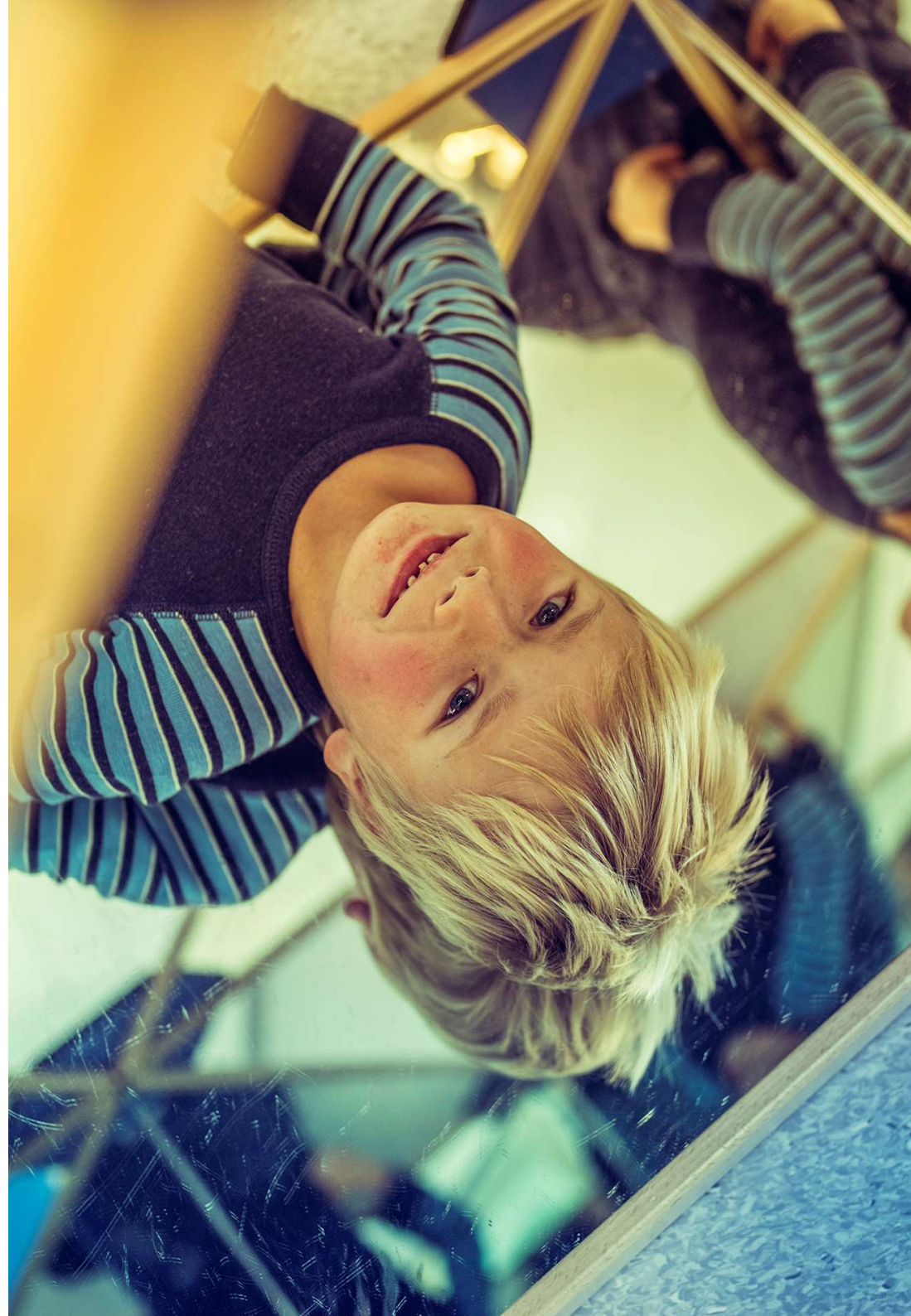
Oversikt kompetanseutvikling:

- Prosjektarbeid og forskning sammen med NLA
- Praksisfortellinger. Vurdering av disse på personalmøter, avdelingsmøter.
- Avdelingsmøter blir holdt ukentlig, med drøftinger, refleksjoner og diskusjoner.
- Ledermøter blir holdt ukentlig, med drøftinger, refleksjoner og diskusjoner.
- Lederutviklingsprogram (fra vår 2014 - fortsatt)
- Personal møter og planleggingsdager med fokus på spesielle temaer vi vil utvikle oss i. Kafedialog, Lotusark, Dokumentasjonstrekanten. (se Vedlegg)
- Styrersamlinger i regi av Meland kommune blir holdt jevnlig med foredrag, informasjonsutveksling, drøftinger og diskusjoner.
- Kurs for pedagogiske medarbeidere, førskolelærere og ledere på planleggingsdager og ettermiddager.
- -Teoretiske og praktiske kurs for noen og for alle. Vold og overgrep, problemløsning gjennom samarbeid, tegn til tale, ICDP kurs, Cos kurs, Fiskesprell kurs, BRAVO kurs (språktrening) er noen av kursene vi har sendt personalet på og som vi har behov for.
- Vi oppfordrer sterkt våre ansatte til aktiv oppdatering gjennom litteratur og på nettet.
- Interne kurs, der vi lærer av hverandre. De som har vært på kurs holder kurs for oss andre, bla jevnlig forelesninger om Reggio Emilia filosofien.
- Vi har tre ansatte med i nettverk for satsing på realfagskompetanse.
- Vi har to avdelingsledere som har tatt kurs i ICDP og som skal holde kurs for sine kolleger

Plan:

September	Reggio Emilia oppfrisknings kurs for de som ønsker/ nye ansatte/ vikarer eller andre. Fortsette lederutvikling (strategisamling) Prosjekt med NLA, v/ Amund Langøy «Robuste barn og erfarne voksne»
Oktober	COS kurs Fortsette lederutvikling (strategisamling) Prosjekt med NLA
November	Kommunalt kurs: Mobbing og vennskap v/ Ingrid Lund Førstehjelpskurs.
Februar	Planleggingsdag: Reggio Emilia filosofien Fortsette lederutvikling (samling)
Mars	Fortsette lederutvikling (strategisamling) Livredningskurs v/ Amund Langøy
Mai	Oppsummering lederutvikling (samling)

Vi ønsker også å åpne for kurs som er relatert til temaet eller satsingsområdene, fortsette arbeidet i nettverket for realfag i barnehagen, og ha dette som tema på personalsamlinger. En av avdelingslederne tar videreutdanning som styrerassistent, en barnehagelærer tar kurs i språkutvikling, tre assistenter tar barne- og ungdomsarbeider utdanning. En assistent tar arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning, og i tillegg har vi en lærling.

Lotus ark eksempel

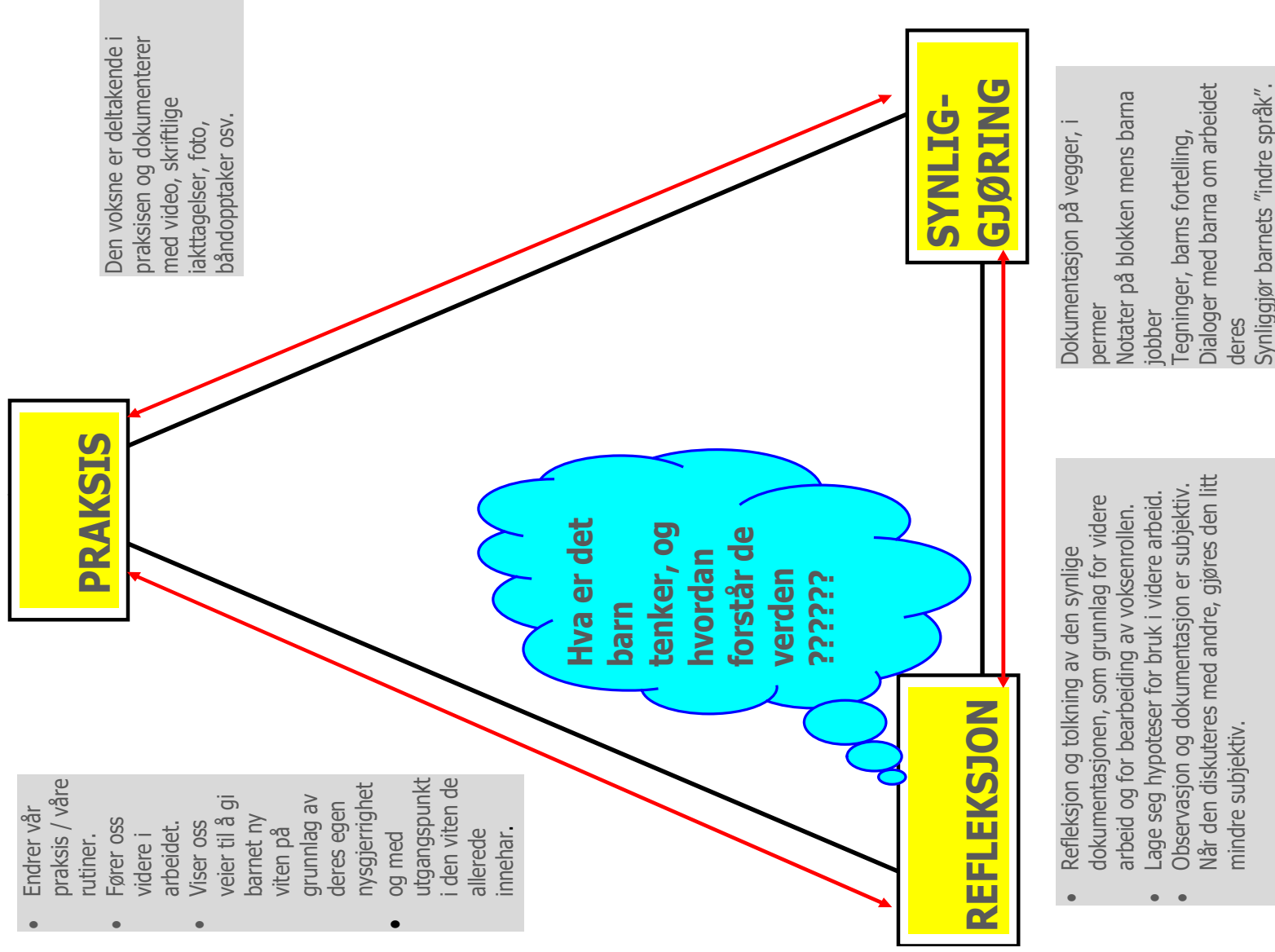
En god start i barnehagen En god start på dagen	Mange gode opplevelser i naturen	Et trygt sted der de voksne ser meg.
Voksne som har tid til å lytte	Hva er kvalitet for barnet i barnehagen?	Forutsigbarhet – hva skjer nå?
Tilgang på interessant materiale til å utforske	Få lov til å uttrykke alle sine 100 språk – og få tilgang på stimulering til alle intelligensene	Godt samarbeid/ en god tone mellom mamma og pappa og de voksne i barnehagen

?	?	?
?	Voksne som har tid til å lytte	?
?	?	?

Her skrives spørsmålet eller problemstillingen inn i senterruten, så skal personalets innspill eller nye problemstillinger skrives i de andre rutene. Senere kan dette jobbes videre med ved f.eks. å ta en og en av problemstillingene og gjøre likedan med. På den måten kan en jobbe helt ned til detaljplan.

DOKUMENTASJONSTREKANTEN

HVA ER PEDAGOGISK DOKUMENTASJON?

Når barnehagefolk setter ord på sine handlinger, og disse handlingene bærer preg av kvalitet, arbeider de med dokumentasjon av kvalitet. Det er ikke noe poeng å dokumentere det som skjer, dersom dette ikke leder til økt refleksjon. Begrepet dokumentasjon må med andre ord knyttes opp mot refleksjon.

SYNLIGGJØRING AV PRAKSIS

med det for øyet å

DELE DEN MED ANDRE

og å

FORTELLE EN FAGLIG HISTORIE

VI SYNLIGGJØR DERMED FOR :

- Personalet i barnehagen / skolen
- For barna
- For foreldrene
- For samfunnet

Kontaktinformasjon Drømmehagen barnehage

Drømmehagen Barnehage AS

Floghaugane 61,

5918 Frekhaug.

T: 47 97 93 00/ 47979301

post@drommehagenbarnehage.no

Daglig leder: Mariann Lønning Soltveit

T: 90 63 08 16

mariann.soltveit@drommehagenbarnehage.no

Faglig leder: Torill Seliussen

T: 90 50 37 96

torill.seliussen@drommehagenbarnehage.no

Administrasjon medarbeider: Anne Kim Kuhnle

T: 47 64 07 72

annek@drommehagenbarnehage.no

Kulturbygger: Bjørn Gripsgård Knudsen

T: 97 54 96 93

bjorn.knudsen@drommehagenbarnehage.no

Avdelinger:

Lilleputtland	T: 47 97 93 02	Narnia/Drømmehagen gård:	T: 47 47 15 10
Eventyrland	T: 47 97 93 03	Blåfjell	T: 47 97 93 07
Lønneberget	T: 47 97 93 04	Soria Moria	T: 47 97 93 08
Villa Villekulla	T: 47 97 93 05	Fantasia	T: 47 97 93 09
Kjøkken/Silje	T: 41 63 26 32		

Drømmehagen 2.0 (Ledelsesutviklingsprogram 2015 –)

Hovedmålet med Drømmehagen 2.0 er å bedre kvalitet i barnehagetilbudet gjennom:

- ★ Evne til å sette barna først
- ★ Tett kommunikasjon med foreldre
- ★ Interaktivitet med barn og foreldre

- ★ Fokus på «den blå tråd» / faglighet i alt vi gjør

- ★ Kompetanseutvikling / opplæring i Reggio Emilia

- ★ Utvikle en felleskultur basert på våre kjerneverdier
- ★ Ledelsesutvikling
- ★ Fokus på motivasjon og inspirasjon
- ★ Bruk av ny teknologi / nye systemer

- ★ Sikre nye, attraktive naturarealer til barnehagen
- ★ Utvide barnehagens tjenestetilbud
- ★ Skape nye lekearenaer i skog og mark

